

Molijer - Zorz Danden

Molijer

Žorž Danden

LICA:

ŽORŽ DANDEN

ANŽELIKA

GOSPODIN OD SOTANVILA

GOSPOĐA OD SOTANVILA

KLITANDAR

KLODINA

LIBEN

KOLEN

P R V I Č I N

POJAVA I

Žorž Danden, sam.

DANDEN:

Ah, kako ti je čudna stvar žena plemenitog roda i kako je moja ženidba dobra opomena za sve seljake koji hoće da se uzdignu iznad svog stanja i uđu u porodicu kakvog plemića, kao ovo ja! Samo po sebi plemstvo je nešto korisno, to je zacelo krupna stvar, ali uz njega ide toliko velikih nezgoda da je vrlo mudro nemati nikakva posla sa njim. U tom sam stekao gorka iskustva i znam šta misle i rade ti plemići kad nas seljake puste u porodicu. Malo je njima do srodstva sa našom osobom; venčavaju se oni s našim novcem. Mnogo bih bolje učinio da sam se, pored sveg ovog bogatstva orodio sa kakvom prostom a valjanom seljačkom kućom, nego što sam uzeo ženu koja sebe drži za nešto više od mene i oseća se poniženom što nosi moje ime, a veruje da ja celim svojim imanjem nisam dovoljno platio za čast što se nazivam njenim mužem. Žorže Dandene, Žorže Dandene, učinio si ne može biti veću glupost. Kuća mi je postala strašna i kad god se u nju vratim, mora da mi presedne.

POJAVA II

Žorž Danden, Liben

DANDEN:

(Za sebe, primetivši da Liben izlazi iz njegove kuće). Kog li vruga ova bitanga traži u mojoj kući?

LIBEN:

(Za sebe primetivši Žorža Dandena). Ovaj me nešto gleda.

DANDEN:

(Za sebe). Ne poznaje me.

LIBEN:

Molijer - Zorz Danden

(Za sebe). Sluti nešto.

DANDEN:

(Za sebe). Gle, gle! Taj se mnogo libi da pozdravi.

LIBEN:

(Za sebe). Samo da ne kaže da me je video kako izlazim odavde.

DANDEN:

Dobar dan.

LIBEN:

Sluga.

DANDEN:

Vi niste ovdašnji, rekao bih?

LIBEN:

Nisam. Došao sam tek onako, da vidim sutrašnje veselje.

DANDEN:

A, recite, molim Vas, vi iz ove kuće izlazite?

LIBEN:

Pst!

DANDEN:

Kako?

LIBEN:

Mir!

DANDEN:

Pa šta je?

LIBEN:

Ćut! Nikom da ne kažete da ste me videli kako sam odavde izišao.

DANDEN:

A zašto?

LIBEN:

E, pa zato.

DANDEN:

Ama govorite.

LIBEN:

Polako. Neko može da nas sluša.

DANDEN:

Ne sluša, ne sluša.

LIBEN:

Jer sam, vidite, maločas razgovarao sa domaćicom ove kuće po poruci jednog gospodina koji se zagledao u nju, a to ne sme niko da zna. Razumete?

DANDEN:

Da.

LIBEN:

Eto zašto. Dali su mi naređenje da pazim da me niko ne vidi, pa Vas molim da nikom ne kažete da ste me videli.

DANDEN:

I ne mislim.

LIBEN:

Molijer - Zorz Danden

Baš uživam kad sve svršavam ovako u potaji, kao što su mi naredili.

DANDEN:

Tako i treba.

LIBEN:

Muž je, kako kažu, neki ljubomoran čovek i nikako ne voli da se neko njegovoj ženi udvara, pa bi lom napravio kad bi mu to došlo do ušiju. Je li Vam jasno?

DANDEN:

Potpuno.

LIBEN:

On o tom ne sme ništa da zna.

DANDEN:

Bez svake sumnje.

LIBEN:

Hoće da ga prevare sasvim oprezno. Razumete?

DANDEN:

Bolje ne može biti.

LIBEN:

Kad biste slučajno kazali da ste me videli gde izlazim iz njegove kuće, sve biste pokvarili. Je li Vam jasno?

DANDEN:

Na svaki način. A kako velite da se zove taj što Vas je u kuću poslao?

LIBEN:

To je naš gospodar, gospodin vikont od tamo nečega.....Bestraga! Sve zaboravim kako mu, vraga, oni tamo izgovaraju to ime. Gospodin Kli...Klitando.

DANDEN:

Da neće to biti onaj mladi dvoranin što stanuje tu kod...

LIBEN:

Tako je, kod onog drveća.

DANDEN:

(Za sebe). Zato je taj nalickani gospodčić tu skoro došao da mi stanuje uz kuću. Imao sam ja zacelo dobar nos. Čime je došao za mog suseda, osetio sam da tu ima nešto.

LIBEN:

Trista mu! To Vam je čovek od reda kakvih malo ima. Dao mi je tri zlatnika samo da kažem toj ženskoj da je zaljubljen u nju i da silno želi da se s njom razgovara. Šta velite! Nisam se pretrgao od posla za tako dobru plaću? Šta je naspram toga čitav dan rada kad mi padne samo tri sua!

DANDEN:

Pa jeste li izvršili poruku?

LIBEN:

Jesam. Našao sam tamo u kući neku Klodinu... Od prve je razumela šta hoću i odvela me pravo svojoj gospodarici.

DANDEN:

(Za sebe). Ah, ta lupeška sluškinja!

Molijer - Zorz Danden

LIBEN:

Sto mu muka! Ta Vam je Klodina neka vrlo zgodna cura. Odmah me je zadobila, i ako samo hoće, možemo se nas dvoje uzeti.

DANDEN:

A šta je odgovorila gospodarica tom gospodinu sa dvora?

LIBEN:

Kazala mi je da mu kažem... Čekajte, ne znam da li ću se svega setiti... Da mu je jako zahvalna za njegovu ljubav i da on, zbog njenog muža, koji je onako na svoju ruku, pazi da se ništa ne primeti i da treba potražiti neku majstoriju pa da se njih dvoje nađu i porazgovore.

DANDEN:

(Za sebe). Ah, ta obešenica!

LIBEN:

Muku mu! Što će biti smešno. Muž, vidite, neće ništa slutiti o toj smicalici, a to je ono što valja. Dobiće on šupalj nos za njegovu ljubomoru. Šta velite?

DANDEN:

Tačno.

LIBEN:

Ostajte zbogom. Ali svakako jezik za zube. Nikom ni slovca, da muž ne dozna.

DANDEN:

Dobro, dobro.

LIBEN:

A ja ću se činiti kao da ništa ne znam. Prepreden sam Vam ja, rekao bi čovek ni luk jeo ni luk mirisao.

POJAVA III

DANDEN:

(Sam) E, sad vidiš, Žorže Dandene, kako s tobom postupa tvoja žena. Eto ti kad si hteo da se oženiš devojkom plemićkom: udešavaju te od glave do pete, a ti ne smeš da se svetiš. Drži ti to gospodstvo vezane ruke. Kad je muž istog porekla kao i žena, sme bar da se rasrdi zbog uvređene časti. Da je to neka seljanka, ništa ti ne bi smetalo da se valjano naplatiš batinom. Ali se tebi prohtelo da malo kusneš od plemstva. Dosadilo ti da budeš gospodar u kući. Ah, pući ću od jeda, došlo mi da sam sebi udaram ćuške. Šta, zar da sluša bez stida i srama ljubavne priče jednog gospodskog balavca, pa da mu još obećava i sa svoje strane ljubav? Sto mu gromova, ne smem propustiti ovakvu priliku! Idem iz ovih stopa da podnesem tužbu ocu i majci, da ih pozovem kao svedoke, u slučaju ukazane potrebe, za sve povode srdžbe i osvete koje mi daje njihova kći. Ali, evo i njega i nje baš u zgodan čas.

POJAVA IV

Gospodin i gospođa od Sotavila, Žorž Danden.

G-DIN OD SOTANVILA:

Šta Vam je, zete? Izgledate mi vrlo uznemireni.

Molijer - Zorz Danden

DANDEN:

A imam i zašto jer....

G-ĐA OD SOTANVILA:

Zaboga, zete, kako malo imate držanja! Ne pozdravljate ljude kad im pristupate.

DANDEN:

Vere mi, punice, imam ja druge brige u glavi, jer.....

G-ĐA OD SOTANVILA:

Opet! Je li moguće, zete, da tako malo umete da se ophodite u društvu i da je nemoguće naučiti Vas kako se treba ponašati međ otmenim svetom?

DANDEN:

Zašto to?

G-ĐA OD SOTANVILA:

Zar se nećete nikad otresti navike da bez ikakvog prizrenja uoptrebljavate reč "punica" kad sa mnom govorite. Zar se ne možete navići da me zovete gospođom?

DANDEN:

Pa naravno! Kad Vi mene zovete zetom, mogu ja Vas zvati punico.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Neće biti tako i to nije svejedno. Zapamtite, molim, da Vama ne priliči da upotrebljavate tu reč prema jednoj osobi mog položaja. Možete i biti naš zet, ali ima velike razlike između nas i Vas, i Vi ne treba da zaboravljate ko ste.

G-DIN OD SOTANVILA:

Sad dosta, dušice, ostavimo to.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Zaboga, gospodine od Sotanova, samo Vi umete biti tako popustljiv prema ljudima. Ne umete da zahtevate da Vam se oda dužno poštovanje.

G-DIN OD SOTANVILA:

Do besa! Oprostite, ali tu nema niko da me uči. Ja sam na muški način pokazao, u dvadeset prilika, da ne odstupam ni za dlačicu od svojih zahteva. Ali je dovoljno što je malo upozoren. De, zete, da čujemo šta Vam je na srcu.

DANDEN:

Kad se mora govoriti kratko i jasno, reći ću Vam, gospodine od Sotanova, da imam razloga da....

G-DIN OD SOTANVILA:

Čekajte, zete. Zapamtite da nije učtivo zvati ljude po imenu i da onima koji stoje više od nas treba reći naprosto ``gospodine``.

DANDEN:

E, pa lepo, naprosto gospodine, a ne više gospodine od Sotanova, imam da Vam saopštim da mi moja žena daje.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Stanite! Zapamtite i to da Vi ne treba da kažete ``moja žena`` kad govorite o našoj kćeri.

DANDEN:

Pobesneću! Kako, zar moja žena nije moja žena?

G-ĐA OD SOTANVILA:

Molijer - Zorz Danden

Jeste, gospodine zete, ona je Vaša žena, ali Vama nije dopušteno da je tako zovete. To biste mogli reći, u krajnjem slučaju, da ste se oženili nekom sebi ravnom.

DANDEN:

(Tiho, za sebe) Ah, Žorže Dandene, gde si ti to upao? (Glasno) Za Boga miloga, ostavite za časak na stranu to Vaše plemstvo i dopustite da Vam govorim kako budem znao. (Za sebe) Dokle će, dovraga, da me gnjave tim zanovetanjem? (Glasno) Kažem Vam, dakle, da sam nezadovoljan svojom ženidbom.

G-DIN OD SOTANVILA:

A razlog, zete?

G-ĐA OD SOTANVILA:

Šta! Zar smete tako da govorite o onom iz čega ste sami izvukli tolike koristi?

DANDEN:

A kakve to koristi, gospođo, kad već mora da bude neka gospođa? Sav taj posao nije rđavo ispao za Vas, jer bez mene, ako dopustite, Vaše stanje je bilo vrlo traljavo i moj novac je došao da zakrpi prilično velike rupe. A šta sam ja, molim Vas, dobio, sem toga što su mi malo produžili ime, te me sad ne zovu više Žorž Danden nego gospodin od Dandinijera?

g-din od sotanvila

Zar Vi, zete, ne računate ni u šta preimućstvo što ste se orodili sa kućom Sotanvilovih?

g-đa od sotanvila

I sa kućom de la Pridotri, iz koje imam čast da potičem, kućom u kojoj se plemstvo nasleđuje po majci i koja će, po toj divnoj povlastici, učiniti Vašu decu plemićima?

DANDEN:

E pa ništa lepše! Moja će deca biti plemići, a ja ću biti rogonja, ako se na to ne pripazi.

g-din od sotanvila

Šta to treba da znači, zete?

DANDEN:

Treba da znači da se Vaša kći ne vlada kako žena treba da se vlada, i da čini stvari protivne poštenju.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Lakše, lakše, pazite šta kažete! Moja kći je od loze u kojoj se isuviše poštuje vrlina da bi se mogla zaboraviti i učiniti ma šta što udi poštenju, a u kući de la Pridotri ima već više od trista godina kako se, gospodu nek je hvala ne zna ni za jednu ženu zbog koje bi se moglo nešto reći.

G-DIN OD SOTANVILA:

Do besa! U kući Sotanvilovih nije se našla nijedna koketa, i hrabrost članova muškog pola nije ništa više nasledna no čednost ženskog.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Mi smo imali jednu Žaklinu de la Pridotri, koja koja nikako nije htela pristati da postane ljubavnica nekog vojvode i pera, guvernera naše provincije.

G-DIN OD SOTANVILA:

Molijer - Zorz Danden

Bila je jedna Matirina od Sotanvila koja nije htela da primi dvadesethiljada talira od nekog kraljevog ljubimca, iako je tražio samo da se sa njim sastane.

DANDEN:

O, pa Vaša kći nije tako uporna, omekšala je otkad je kod mene.

G-DIN OD SOTANVILA:

Govorite jasnije, zete. Mi nismo ljudi koji će je podržati u rđavim delima, i bićemo prvi, njena majka i ja, da Vama damo za pravo protiv nje.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Mi ne znamo za šalu kad se tiče poštenja i odgajili smo je u najvećoj strogosti.

DANDEN:

Mogu Vam samo to reći da tu ima neki plemić sa dvora, kog ste opazili, a koji se zaljubio u nju pred mojim očima i poručio joj ljubavne izjave koje je ona vrlo blagonaklono saslušala.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Božijeg mi dana! Udaviću je ovim rukama ako se desi da odstupi od poštenja svoje majke.

G-DIN OD SOTANVILA:

Do besa! Proburaziću ovim mačem i nju i njenog dragana, ako je svoju čast ukaljala.

DANDEN:

Rekao sam šta se dešava, da Vam se potužim i zamolim da mi po toj stvari date objašnjenja.

G-DIN OD SOTANVILA:

Ne brinite se Vi samo, pribaviću ja Vama objašnjenja za njih oboje. Ja sam čovek koji ume da stegne brnjicu svakom, ko to bio. Samo, jeste li Vi potpuno uvereni u to što kažete?

DANDEN:

Potpuno uveren.

G-DIN OD SOTANVILA:

Razmislite se dobro, u svakom slučaju. Jer su to međ plemićima vrlo škakljiva pitanja. Nema ni govora da se neko u tom sme zaleteti.

DANDEN:

Rekao sam Vam, kažem samo ono što je istina.

G-DIN OD SOTANVILA:

Dušice, idite svojoj kćeri i govorite sa njom, a ja ću za to vreme otići sa zetom da porazgovorim sa tim čovekom.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Je li moguće, sine, da se ona toliko zaboravi posle krotkih primera koje sam joj, kao što samo znate, lično dala?

G-DIN OD SOTANVILA:

Sad ćemo tu stvar izneti na čistinu. Pođite za mnom, zete, i ne brinite se više ni za šta. Videćete da ćemo mi već pokazati šta znamo kad neko darne u one koji su nam na neki način bliski.

DANDEN:

Evo ga gde dolazi.

Molijer - Zorz Danden

POJAVA V

Gospodin od Sotavila, Klitandar, Žorž Danden.

G-DIN OD SOTAVILA:

Gospodine, da li Vi mene poznajete?

KLITANDAR:

Ne, koliko se sećam.

G-DIN OD SOTAVILA:

Moje je ime baron od Sotavila.

KLITANDAR:

To mi je vrlo milo.

G-DIN OD SOTAVILA:

Moje ime je poznato na dvoru. U svojim mladim godinama imao sam čast da se istaknem među prvima u poslednjoj odbrani u Nansiju.

DANDEN:

To je vrlo lepo.

G-DIN OD SOTAVILA:

Moj otac, Žan – Žil od Sotavila, gospodine, doživeo je sreću da lično uzme učešće u slavnoj opsadi Montobana.

KLITANDAR:

To me neobično raduje.

G-DIN OD SOTAVILA:

Jedan od mojih predaka, Bertran od Sotavila, bio je toliko uvažen u svoje doba da je dobio dopuštenje da proda sve što ima i ode preko mora.

KLITANDAR:

To rado čujem.

G-DIN OD SOTAVILA:

Meni je dostavljeno, gospodine, da Vi volite jednu mladu gospođu i da oblećete oko nje, a ona je moja kći, i meni je stalo do nje kao i do ovog čoveka (pokazuje na Dandena) koji ima čast da mi bude zet.

KLITANDAR:

Ko? Ja?

G-DIN OD SOTAVILA:

Da, Vi; i meni je vrlo drago što sam se našao sa Vama kako bih mogao, ako dopustite, dobiti od Vas objašnjenja po toj stvari.

KLITANDAR:

To je neka strašna kleveta. Ko Vam je to rekao, gospodine?

G-DIN OD SOTAVILA:

Neko ko misli da to dobro zna.

KLITANDAR:

Taj neko laže. Ja sam čovek od časti. Verujete li Vi, gospodine, da sam ja sposoban za takvo jedno nisko delo? Zar ja da volom jednu mladu ženu koja ima čast da bude kći gospodina barona od Sotavila? Ja Vas isuviše poštujem da bih tako nešto učinio, a odveć sam Vaš odani sluga. Ma ko da bio taj što Vam je rekao, glupak je.

G-DIN OD SOTAVILA:

Molijer - Zorz Danden

Sad napred, zete!

DANDEN:

Šta?

G-DIN OD SOTANVILA:

(Žoržu Dandenu) Odgovorite sad.

DANDEN:

Odgovorite sami.

KLITANDAR:

Kad bih samo doznao ko je, ovim bih ga mačem, u Vašem prisustvu, usred trbuha.

G-DIN OD SOTANVILA:

(Žoržu Dandenu) Dokazujte stvar.

DANDEN:

Stvar je potpuno dokazana. Onako je kako sam ja rekao.

KLITANDAR:

Da nije slučajno Vaš zet, gospodine, taj koji je?.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Jeste. On mi se sam požalio zbog toga.

KLITANDAR:

Neka se smatra srećnim što pripada Vašoj porodici, inače bih ga sad naučio da ne prenosi takve stvari o nekom kao ja.

POJAVA VI

Gospodin i gospođa od Sotavila, Anželika, Klitandar, Žorž Danden, Klodina.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Što se toga tiče, ljubomora je zaista čudna stvar. Evo, dovodim Vam svoju kćer da sve razjasni pred svima.

KLITANDAR:

(Anželiki) Jeste li Vi, gospođo, rekli svom mužu da sam zaljubljen u Vas?

ANŽELIKA:

Ja? A kako bih mogla tako što reći? Je li to istina? Volela bih zaista da vidim da se zaljubite u mene. Usudite se samo, molim Vas, pa ćete već imati sa kim da razgovarate. Savetovala bih Vam da to učinite. Pribegnite svim lukavstvima ljubavnika; pokušajte i šaljite mi glasnike; pišite mi potajno ljubavna pisamca, vrebajte priliku kad mi muž nije kod kuće ili ono vreme kad ja izlazim, pa mi govorite o svojoj ljubavi. Treba samo da pokušate, a ja Vam obećavam da ćete biti dočekani kako treba.

KLITANDAR:

Ej, stanite malo, gospođo, lakše samo! Nije potrebno da mi držite tolike pridike i da se toliko zgranjavate. Ko Vam kaže da ja pomišljam na to da Vas volim?

ANŽELIKA:

Ja ne znam šta mi ovde pričaju.

KLITANDAR:

Neka govori ko šta hoće, ali Vi dobro znate da li sam Vam što spomenuo o ljubavi kad sam Vas sreo.

Molijer - Zorz Danden

ANŽELIKA:

Trebalo je da samo to učinite, lepo bih Vas dočekala.

KLITANDAR:

Uverevam Vas da se nemate čega bojati od mene, da ja nisam sposoban da lepojka učinem šta našao, i da Vas toliko poštujem, Vas kao i Vašeg gospodina oca i gospođu majku, da ne bih nikada pomislio da se zaljubim u Vas.

G-ĐA OD SOTANVILA:

(Dandenu) Eto vidite!

G-DIN OD SOTANVILA:

Sad ste dobili zadovoljenje, zete. Šta velite na to?

DANDEN:

Velim da su to šarene laže, da ja znam šta znam, i kad se već mora reći, da je ona maločas primila glasnika od njega.

ANŽELIKA:

Ja primila nekog glasnika?

KLITANDAR:

Ja poslao nekog glasnika?

ANŽELIKA:

Klodina!

KLITANDAR:

(Klodini) Je li to istina?

KLODINA:

Vere mi, da čudne laži!

DANDEN:

Ti da čutiš, ološu ženski! Čuo sam ja za tvoje. Ti si pustila u kuću glasnika.

KLODINA:

Ko? Ja?

DANDEN:

Jeste, ti. Šta mi se tu prenemažeš?

KLODINA:

Ah, kako je danas svet pun rđavštine, kad mene tako sumnjiče, mene, suštu nevinost.

DANDEN:

Ćuti, dobroto moja! Praviš mi se tu svetica. Davno te ja već poznajem. Prošla si ti kroz sito i rešet.

KLODINA:

(Anželiki) Gospođo, jesam li ja.....

DANDEN:

Ćuti, opet ti kažem! Inače bi se moglo desiti da ti platiš za sve druge. Tebi bar otac nije plemić.

ANŽELIKA:

To je tako užasna laž i tako me u srce dira da nemam ni snage da na nju odgovorim. Strašno je to kad vas optužuje muž, a vi niste učinili ništa što se činiti ne sme. Na žalost, ako sam za nešto kriva, to može biti samo zato što sam odveć dobro sa njim postupala.

Molijer - Zorz Danden

KLODINA:

Zacelo.

ANŽELIKA:

Sva je moja nesreća u tome što sam imala suviše obzira prema njemu. Što ne da Bog da budem sposobna, kao što on tvrdi, da podnesem nečije udvaranje! Manje bi me trebalo žaliti. Sad zbogom. Ja se uklanjam. Ne mogu više da podnosim takva vređanja.

POJAVA VII

Gospodin od Sotavila, gospođa od Sotavila, Klitandar, Žorž Danden, Klodina

G-ĐA OD SOTANVILA:

Zaista, Vi ne zaslužujete valjanu ženu koju su Vam dali.

KLODINA:

Vere mi, zaslužio je da se obistini ono što on kaže. Da sam ja na njenom mestu, ne bih se dugo skanjerala. (Klitandaru) Jeste, gospodine, treba njemu za kaznu da se udvarate mojoj gospođi. Terajte Vi samo, to Vam ja velim, biće mu po zasluži. Ja Vam se nudim da Vam pomognem, kad me je već i onako obedio. (Odlazi).

G-DIN OD SOTANVILA:

Zaslužili ste, zete, da Vam se tako govori. Vaše ponašanje svakog okreće protiv Vas.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Sad pazite i bolje postupajte sa ženom blagorodne krvi. Čuvajte se da ubuduće ne činite takve gluposti. (Odlazi).

DANDEN:

(Za sebe). To je zaista da pobesnim! Nemam pravo ni kad sam u pravu.

POJAVA VIII

Gospodin od Sotavila, Klitandar, Žorž Danden.

KLITANDAR:

(Gospodinu od Sotavila). Gospodine, sad ste uvereni da su me lažno optužili. Vi ste čovek kome su poznata pravila i propisi časti. Ja tražim od Vas zadovoljenja.

G-DIN OD SOTANVILA:

To je opravdano, takav je red i propis suda časti. Dakle, zete, dajte zadovoljenje gospodinu.

DANDEN:

Zašto zadovoljenja?

G-DIN OD SOTANVILA:

Jeste, tako je po pravilima, jer ste ga bez razloga optužili.

DANDEN:

Ali ja se ne slažem sa tim da sam ga optužio bez razloga i znam šta mislim.

G-DIN OD SOTANVILA:

Svejedno. Ma šta Vi još mislili, on je porekao, a to znači zadovoljenje, i niko

Molijer - Zorz Danden

nema prava da se žali na onog koji porekne.

DANDEN:

Pa, prema tome, ako ga ja nađem u krevetu sa mojom ženom, on ima samo da porekne, i gotovo!

G-DIN OD SOTANVILA:

Bez mudrovanja. Zamolite ga za oprostaj kad Vam ja tako velim.

DANDEN:

Zar da ga još molim za oprostaj pošto me je?

G-DIN OD SOTANVILA:

De, kad vam kažem. Nemate šta tu da ispitujete i nemate potrebe bojati se da ćete se prebaciti, kad Vas ja učim.

DANDEN:

Kako mogu ja.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Do besa! Ne terajte me da se rasrdim. Inače ću i ja biti na njegovoj strani. Radite samo kako Vam kažem.

DANDEN:

(Za sebe). Ah, Žorž Dandene!

G-DIN OD SOTANVILA:

Prvo skinite kapu. Gospodin je plemić, a Vi niste.

DANDEN:

(Za sebe, sa kapom u ruci). Prosto da puknem!

G-DIN OD SOTANVILA:

Ponavljajte za mnom: "Gospodine..."

DANDEN:

Gospodine....

G-DIN OD SOTANVILA:

"Molim Vas da mi oprostite". (Videći da se Žorž Danden usteže da posluša).

No!

DANDEN:

Molim Vas da mi oprostite....

G-DIN OD SOTANVILA:

"Što sam o Vama rđavo mislio".

DANDEN:

Što sam o Vama rđavo mislio.

G-DIN OD SOTANVILA:

"Zato što nisam imao čast da Vas poznajem".

DANDEN:

Zato što nima imao čast da Vas poznajem.

G-DIN OD SOTANVILA:

"I ja Vas molim da verujete..."

DANDEN:

I ja Vas molim da verujete...

G-DIN OD SOTANVILA:

"Da sam Vaš pokorni sluga".

DANDEN:

Molijer - Zorz Danden

Kako da budem sluga čoveku koji hoće da mi nabije rogove?

G-DIN OD SOTANVILA:

(Preteći mu prstom). Opet Vi!

KLITANDAR:

Dobro je, gospodine.

G-DIN OD SOTANVILA:

Ne, hoću da dovrši i da sve ide po pravilu. "Da sam Vaš pokorni sluga".

DANDEN:

Da sam Vaš pokorni sluga.

KLITANDAR:

(Žoržu Dandenu). I ja sam Vaš, gospodine, i to svim srcem. Ne mislim više na ono što je bilo. (Gospodinu od Sotavila). Zbogom, gospodine. Žao mi je što ste imali malo neugodnosti.

G-DIN OD SOTANVILA:

Ljubim Vašu ruku. Pa kad bude po volji, prirediću za vas jedan lov na zeca.

KLITANDAR:

To je i suviše milosti za mene. (Klitandara izlazi).

G-DIN OD SOTANVILA:

Eto, zete, kako se takve stvari dovode do kraja. Zbogom. Znajte da ste ušli u porodicu koja će Vam pružiti podršku i neće dopustiti da Vam se nanese nikakva uvreda.

POJAVA IX

DANDEN:

(Sam). Ah, sad bih te... Sam si hteo, sam si hteo, Žorže Dandene, sam si hteo i to ti sasvim lepo stoji. Baš su te valjano udesili. Kako si radio, tako si i prošao. Ali brže sad, treba izvesti iz zablude oca i majku. Možda ću u tome uspeti.

D R U G I Č I N

POJAVA I

KLODINA:

Jeste, odmah sam pogodila da su to tvoja posla, i da si ti rekao nekome, a taj ispričao našem gospodaru.

LIBEN:

Nisam, vere mi! Samo sam onako usput spomenuo jednom čoveku, da ne bi kome kazao kako me je video gde izlazim iz kuće. Mora da su ljudi strašno brbljivi ovde kod vas.

KLODINA:

Zaista, taj gospodin vikont je našao ko da mu bude glasonoša. Natrapao je na čoveka vrlo srećne ruke.

LIBEN:

Molijer - Zorz Danden

Pusti sad to! Drugi put ću biti lukaviji i pripaziću bolje na sebe.

KLODINA:

Da, da. Biće krajnje vreme.

LIBEN:

Dosta već o tome! Slušaj nešto!

KLODINA:

Šta da slušam?

LIBEN:

Okreni se malo licem meni.....

KLODINA:

No, pa šta je?

LIBEN:

Klodina!

KLODINA:

Šta ima?

LIBEN:

Zar zaista ne znaš šta hoću da ti kažem?

KLODINA:

Ne.

LIBEN:

Sto mu muka! Volim te.

KLODINA:

Je li to ozbiljno?

LIBEN:

Jeste, neka me vrag nosi! Možeš mi verovati kada ti se tako kunem.

KLODINA:

E, onda dobro.

LIBEN:

Kad tebe gledam padne mi neka muka na srce.

KLODINA:

To mi je milo.

LIBEN:

Šta radiš da si tako lepa?

KLODINA:

Radim što i druge.

LIBEN:

Znaš, šta ima tu vazdan da otežemo. Ako hoćeš, bićeš moja žena, ja ću biti tvoj muž, i nas dvoje bićemo muž i žena.

KLODINA:

Možda ćeš biti ljubomoran kao naš gospodar.

LIBEN:

Ah, ne.

KLODINA:

Ja, vidiš, ne volim muževe sumnjala i hoću takvog jednog kome se niša ne čini strašno, koji ima potpuno poverenje u mene i moju nevinost, tako da ostane miran i kad me vidi među trideset ljudi.

Molijer - Zorz Danden

LIBEN:

E pa znaj, baš takav biću ja.

KLODINA:

Ništa nije gluplje na svetu nego ne verovati svojoj ženi i kinjiti je. Kad stvarno uzmeš, nikakvo dobro iz tog ne ispada. To nas samo navodi da pomišljamo na zlo, i često muževi svojom galamom učine sami sebe onim što su.

LIBEN:

E, pa ja ću tebi pustiti da radiš što hoćeš.

KLODINA:

Eto, tako i treba raditi pa da čovek ne bude prevaren. Kad se muževi oslone na nas, mi uzimamo od slobode samo koliko nam je potrebno, a to ti je isto kao sa onima koji odreše kesu i kažu nam: "Vadi!" Mi se tada ponašamo pažljivo i uzimamo onoliko koliko ima smisla. A one koji nas za svašta muče gledamo kako da operušimo i nimalo ih ne žalimo.

LIBEN:

Ne boj se, ja ću biti od onih koji dreše kesu, samo se ti udaj za mene.

KLODINA:

No, dobro, dobro. Videćemo još.

LIBEN:

Pa hodi malo ovamo, Klodina.

KLODINA:

Šta ćeš sa mnom?

LIBEN:

Hodi, kad ti kažem.

KLODINA:

Ej, lakše, skidaj te tvoje šape s mene.

LIBEN:

De, malčice, onako iz mila.

KLODINA:

Pusti me na miru, ja ne trpim šale.

LIBEN:

Klodina!

KLODINA:

(Odgurne Libena). Jao!

LIBEN:

Ah, kako si nemilostiva prema sirotim ljudima! Pih, kako je neučtivotako odbijati svet! Zar te nije sramota: tako lepa, a ne daš čoveku da te malo pomiluje? Stani malo!

KLODINA:

Sad ću te klepnuti po nosu.

LIBEN:

O, mrgodo, divljakušo nijedna! Uha, kakva je gadura, nema milosti!

KLODINA:

Mnogo si se ti odulario.

LIBEN:

Šta ti čini ako me malo pustiš?

Molijer - Zorz Danden

KLODINA:

Treba da se strpiš.

LIBEN:

Samo ovolišno poljubac, pa da odračunamo po svadbi.

KLODINA:

Vaša službenica.

LIBEN:

De, Klodina, kad te molim, a posle ti odbij od duga.

KLODINA:

Aja, bome! Već su me jedanput tako navezli. Zbogom ostaj. Idi i kaži gospodinu vikontu da ću na svaki način predati njegovo pismo.

LIBEN:

Zbogom, lepa, tvrdoglava mazgice.

KLODINA:

Nežne reči.

LIBEN:

Zbogom, steno, kremene, mramore i sve što je najtvrdje na svetu.

KLODINA:

(Sama). Sad idem da predam u ruke gospođi....Ali evo nje s mužem. Da se malo sklonim i pričekam dok ne bude sama.

POJAVA II

Žorž Danden, Anželika.

DANDEN:

Ne, ne, tako lako mene niko ne prevari. I suviše dobro znam da je istina sve ono što mi je rečeno. Imam ja bolje oči nego što neko misli, a ono vaše brbljanje nije me zaslepilo.

POJAVA III

Klitandar, Anželika, Žorž Danden.

KLITANDAR:

(Za sebe, u dnu pozornice). Ah, evo nje; ali i muž je s njom.

DANDEN:

(Ne primećujući Klitandra). Kroz sva vaša prenemaganja, uverio sam se u istinitost onog što su mi rekli i uvideo koliko malo poštovanja imate prema vezi koja nas spaja. (Klitandar i Anželika klanjaju se jedno drugom). Pobogu, ostavite se tog vašeg klanjanja, ja vam ne govorim o takvom poštovanju i vi nemate čemu da se rugate.

ANŽELIKA:

Ja da se rugam? Ne pada mi napamet.

DANDEN:

Znam šta mislite u sebi i poznato mi je....(Klitandar i Anželika se opet klanjaju jedno drugom). Opet? Ta ostavite se jednom tog vašeg ruganja! Razumeo sam ja da me vi zbog svog plemenitog porekla držite za nešto mnogo niže od sebe,

Molijer - Zorz Danden

i ja vam ne govorim o poštovanju prema mojoj osobi. Mislio sam na poštovanje koje dugujete tako časnoj vezi kao što je bračna. (Anželika daje znak Klitandru). Ne trba slegati ramenima. Ja ne govorim nikakve gluposti.

ANŽELIKA:

Ko pomišlja da sleže ramenima?

DANDEN:

Ali ja znam dobro i vaše preziranje mi je poznato. Ako nisam rođen plemić, ipak sam od porodice kojoj nema šta da se zameri. Porodica Dandenovih....

KLITANDAR:

(Iza leđa Anželikinih, ne primećen od Dandena). Samo na dve reči.

DANDEN:

(Ne opazivši Klitandra). Kako?

ANŽELIKA:

Šta? Ne kažem ništa.

DANDEN:

(Obiđe oko svoje žene, a Klitandar se povuče polako, pošto je učinio dubok poklon Dandenu). Evo gde je opet došao da se vrti oko vas.

ANŽELIKA:

Pa šta sam ja kriva za to? Šta ja tu mogu da radim?

DANDEN:

Možete da radite ono što radi žena koja želi da se sviđa samo svom mužu.

Može se reći šta se hoće, ali udvarači naleću samo onda kada se to i želi.

Postoji neki umiljati izraz koji ih privlači, kao med muve. Pristijne žene umeju da ih držanjem odmah oteraju.

ANŽELIKA:

Da ih oteram? A zašto? Mene ne vređa kad neko nalazi da sam lepa. Meni je to milo.

DANDEN:

Dobro. A kakvu ulogu da igra muž za vreme tog obletanja?

ANŽELIKA:

Ulogu lepo vaspitanog čoveka kome je milo što na njegovu ženu obraćaju pažnju.

DANDEN:

Sluga ponizan! To nije moje mišljenje, i Dandenovi se nisu svikli na tu modu.

ANŽELIKA:

O, Dandenovi će se sviknuti, ako samo hoće. Što se mene tiče, ja vam izjavljujem da mi nije namera da se odreknem sveta i da se živa sahranim sa jednim mužem. Šta? Zar zato što je nekom palo na pamet da se oženi nama, treba odmah svemu da bude kraj za nas i da prekinemo svako opštenje sa živim ljudima? Ja nalazim da je to i odviše od gospode muževa kad traže da budemo kao mrtve za sva zadovoljstva i da živimo samo za njih. Ja za to neću da znam i neću da umrem ovako mlada.

DANDEN:

Tako vi ispunjavate zakletvu na vernost koju ste mi dali pred svima?

ANŽELIKA:

Ja? Ja vam je nisam dala rado, vi ste mi je silom oteli. Jeste li vi pre svadbe

Molijer - Zorz Danden

tražili moj pristanak i pitali da li vas ja zaista hoću? Vi ste za to pitali samo mog oca i majku; vi ste se stvarno njima oženili, i zato biste dobro učinili da se uvek njima žalite na nepravde koje vam se ponekad nanesu. Ja, sa svoje strane, nisam vam nikad rekla da me uzmete za ženu, i vi ste me uzeli ne raspitujući se za moja osećanja, pa tvrdim zato da nisam nimalo obavezna da se kao robinja pokoravam vašoj ćudi. Ja hoću, ako ne zamerite, da uživam u onom malom broju lepih dana koje mi daje mladost, da se poslužim dragim slobodama koje mi ostavljaju moje godine, da se družim malo s lepim svetom, da osetim slast laskavih reči koje mi govore. Budite na to pripravnici, sebi za kaznu, i zahvalite Bogu što nisam sposobna za nešto gore.

DANDEN:

A, tako vi uzimate stvar? Ja sam vaš muž i velim vam da ja za to neću da znam.

ANŽELIKA:

Ja sam vaša žena i velim vam da hoću da znam.

DANDEN:

(Za sebe). Došlo mi je da joj lice dobro izmesim i tako je doteram da se više nikad u životu ne sviđi brbljivim laskavcima. Ah, ostavi se, Žorže Dandene; ne bih se više uzdržao, pa je bolje da bežim odavde.

POJAVA IV

Klodina, Anželika.

KLODINA:

Nisam mogla da dočekam da ode, pa da vam predam ovo pismo, gospođo, zmate već od koga je.

ANŽELIKA:

De da vidim. (Čita tiho.)

KLODINA:

(Za sebe). Kako mi izgleda, nije joj tako neprijatno što joj pišu.

ANŽELIKA:

Ah, Klodina, kako se ovo pismo izražava otmeno. Kako ljudi sa dvora unose ljubaznost u sve što kažu i što čine. A kakvi su u poređenju sa njima ovi naši ljudi iz unutrašnjosti!

KLODINA:

Ja mislim, od kako ste njih videli, Dandenovi vam se više ne sviđaju Bog zna kako.

ANŽELIKA:

Ostani ti ovde. Idem da napišem odgovor.

KLODINA:

(Sama). Nema potrebe, koliko vidim, da joj se preporuča da ga lepo sastavi.

POJAVA V

Klitandar, Liben i Klodina.

KLODINA:

Molijer - Zorz Danden

Odista, gospodine, našli ste sebi vrlo bistrog glasonošu.

KLITANDAR:

Nisam smeo da pošaljem nikog od svoje posluge. Ali, draga Klodina, moram da te nagradim za tvoje usluge meni. (Prevrće po džepu).

KLODINA:

Oh, nije potrebno. Neka, gopsodine, nemate zašta da se trudite toliko. Ja vam činim usluge zato što zaslužujete i što osećam u duši da ste mi dragi.

KLITANDAR:

(Daje novac Klodini). Hvala ti na tome.

LIBEN:

(Klodini). Pošto ćemo se uzeti daj da ga metnem s mojim.

KLODINA:

Čuvam to za tebe, kao i onaj poljubac.

KLITANDAR:

(Klodini). Jesi li predala moje pismo svojoj lepoj gospodarici?

KLODINA:

Jesam, otišla je da napiše odgovor.

KLITANDAR:

Je li, Klodina, mogu li nekako da se porazgovaram sa njom?

KLODINA:

Možete: hodite sa mnom, odvešću vas da se sastanete.

KLITANDAR:

Samo, da neće ona što zameriti? Da nema kakvve opasnosti?

KLODINA:

Nema, nema. Njen muž nije u kući. A, posle, ona ne treba da se toliko ustučava zbog njega koliko zbog oca i matere. Samo neka oni budu na njenoj strani, a za sve ostalo nemate se šta bojati.

KLITANDAR:

Puštam da me ti vodiš kako znaš.

LIBEN:

(Sam). Trista mu! Što ću imati promućurnu ženicu. Ima glavu za četvoro.

POJAVA VI

Žorž Danden, Liben.

DANDEN:

(Za sebe tiho). Evo ovog mog od malopre. Neka da Bog da se jednom nakani i posvedoči ocu i materi ono što neće da veruju.

LIBEN:

A, tu ste, gospodine brbljivče. Toliko sam vas molio da nikome ništa ne kažete, i vi ste mi toliko to obećali. Ispada da ste neko veliko torokalo. Sve ćete odneti dalje što vam čovek kaže u poverenju.

DANDEN:

Ja?

LIBEN:

Dabome, vi. Otišli ste i sve ispričali mužu i zbog vas se on toliko razvikao. Milo

Molijer - Zorz Danden

mi je što znam da vam jezik radi. To će me naučiti da vam više ništa ne kažem.

DANDEN:

Slušaj, prijatelju.

LIBEN:

Da niste brbljali, ispričao bih vam šta se u ovaj čas dešava, ali za kaznu nećete čuti ništa.

DANDEN:

Kako? Šta se to dešava?

LIBEN:

Ništa, ništa. Tako vam je to kad neko priča. Nema vam više ni da laznete, baš kad vam se osladilo.

DANDEN:

Stani malo.

LIBEN:

Ne.

DANDEN:

Da ti samo nešto kažem.

LIBEN:

A – ja! Hteli biste da mi nešto silom ispitajte.

DANDEN:

Ne, nije to.

LIBEN:

Budalo ko veruje. Znam ja kud smerate.

DANDEN:

Drugo nešto. Slušaj.

LIBEN:

Ne pomaže. Hteli biste valjda da vam kažem da je gospodin vikont malopre dao novca Klodini i da ga je ona odvela svojoj gospodarici. Ali tako glup nisam.

DANDEN:

Ali kad te molim.

LIBEN:

Ne.

DANDEN:

Da ti dam....

LIBEN:

Tralalala! (Odlazi).

POJAVA VII

DANDEN:

(Sam). S ovim dedakom nisam izveo što sam zamislio, ali ovo obaveštenje koje mu se omaklo proći će isti tako dobro. Ako je onaj njen kod mene u kući, to će mi poslužiti da imam pravo u očima oca i majke i da ih ubedim do kraja u bestidnost njihove kćeri. Nevolja u celoj stvari je u tom što ne znam kako da se poslužim tim obaveštenjem. Ako se vratim unutra umaći će lola, i ima šta ja

Molijer - Zorz Danden

morao videti od svoje sramote neće mi pomoći, pa makar se kleo, i kazaće da sam sanjao. Ako, opet, odem po tasta i punicu, a ne budem sigurno znao da ću još zateći ljubavnika u kući, izići će na isto, i ja zapadam u nezgodu kao i malopre. Ne bih li mogao izvideti da li je još tu? (Pošto je privirio kroz ključaonicu). Ah, gospode, više nema sumnje. Video sam ga kroz rupu od ključaonice. Nebo mi sada daje u ruke čime da pobedim protivnu stranu, a da bi izvelo sve do kraja, šalje mi upravo kad valja sudije koji su mi potrebni.

POJAVA VII

Gospodin i gospođa od Sotavila. Žorž Danden.

DANDEN:

Dakle, vi niste maločas hteli da verujete meni, i vaša je kći odnela pobedu. Ali mi je sada u rukama sredstvo kakvim me je napravila. Sad je, hvala Bogu, moja sramota tako jasna da više u nju ne možete sumnjati.

G-DIN OD SOTAVILA:

Šta je, zete, zar vi i dalje ostajete pri tome?

DANDEN:

Da, ostajem i nikad nisam imao više razloga da ostanem.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Zar ćete još da nam probijate glavu time?

DANDEN:

Da, gospođo, a sa mojom se radi nešto mnogo gore.
g-din od sotavila:

Zar vam nije dodijalo da budete dosadni?

DANDEN:

Nije, ali mi je jao dodijalo da me drže za budalu.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Zar se nikad nećete otresti tih ludačkih misli?

DANDEN:

Ne, gospođo, ali bih se rado otresao žene koja me sramoti.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Božijeg mi dana, gospodine zete, naučite se da se izražavate.

G-DIN OD SOTAVILA:

Do besa, birajte manje uvredljive izraze.

DANDEN:

Koga svrbi taj se češe.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Setite se da ste se oženili devojkom blagorodne krvi.

DANDEN:

Sećam se vrlo dobro i sećaću se i suviše.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Ako se sećate, potrudite se da o njoj govorite sa više poštovanja.

DANDEN:

A što se ona ne bi potrudila da sa mnom časnije postupa? Šta? Zar zato što je devojka blagorodne krvi treba da ima slobodu da sa mnom čini što hoće, a da

Molijer - Zorz Danden

ja ne smem ni da pisnem.

G-DIN OD SOTANVILA:

Šta je vama i šta imate još da kažete? Zar niste jutros čuli da odriče da poznaje čoveka o kome ste vi govorili?

DANDEN:

Da. Ali šta biste vi rekli kad bih vam pokazao da se njen ljubavnik nalazi sa njom?

G-ĐA OD SOTANVILA:

Sa njom?

DANDEN:

Jeste, sa njom, i to u mojoj kući.

G-DIN OD SOTANVILA:

U vašoj kući?

DANDEN:

Da. U mojoj rođenoj kući.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Ako je to istina, bićemo na vašoj strani, a protiv nje.

G-DIN OD SOTANVILA:

Tako je. Čast naše porodice draža nam je nego sve drugo. Ako ste govorili istinu mi ćemo je se odreći o ostavićemo je vašem gnevu.

DANDEN:

Onda ostaje da pođete sa mnom.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Pazite da se ne prevarite.

G-DIN OD SOTANVILA:

Da ne bude kao malopre.

DANDEN:

E pa videćete. (Pokazujući Klitandra koji izlazi sa Anželikom). Evo vam. Jesam li slagao?

POJAVA IX

Anželika, Klitandar, Klodina, g-din i g-đa od Sotanova sa Žoržom Dandenom u dnu pozornice.

ANŽELIKA:

(Klitandru). Sad zbogom. Strah me da nas ko ne zatekne ovde i moram malo pripaziti šta radim.

KLITANDAR:

Obećajte mi onda, gospođo, da ću se sastati s vama ove noći.

ANŽELIKA:

Učiniću što mogu.

DANDEN:

(G-dinu i g-đi od Sotanova). Priđimo polako, odstrag i pazimo da nas ne vide.

KLODINA:

Ah, gospođo, sve je izgubljeno: evo vašeg oca i majke sa vašim mužem.

KLITANDAR:

Molijer - Zorz Danden

Oh, Bože!

ANŽELIKA:

(Tiho Klitandru i Klodini). Činite se kao da ništa ne primećujete. Pustite samo mene. (Glasno Klitandru). Šta? Još smete tako da se ponašate posle onog što je malopre bilo? Tako vi krijete svoja osećanja? Dolaze da mi kažu da ste zaljubljeni u mene i da imate nemere da me zavedete. Ja pokazujem svoje negodovanje i jasno prečistim tu stvar s vama u prisustvu svih, vi otvoreno to poričete i dajete mi reč da niste nijednom pomislili da me uvredite, a međutim imate smelosti dame posetite u kući, da mi kažete da me volite, i da mi ibrbljate stotinu izmišljenih gluposti, ne biste li me naveli da se odazovem vašim ludorijama! Kao da sam ja žena sposobna da pogazim veru zadanu mužu i da se ikad udaljim od staze vrline na kojoj su mi roditelji uvek ukazivali. Da moj otac to dozna, dobro bi vas naučio, što se usuđujete na takve pokušaje. Ali pristojna žena ne voli javne sablazni i ja ne mislim da mu to kažem. (Daje znak Klodini donese batinu). I ja ću vam pokazati, iako sam žena, da imam dovoljno hrabrosti da se sama osvetim za uvrede koje mi se nanose. Ovo vaše ponašanje ne priliči jednom plemiću, pa ni ja neću da s vama postupam kao sa plemićem. (Uzme batinu i umesto Klitandra tuče svog muža koji se postavio između njih).

KLITANDAR:

(Viče kao da njega tuku). Aj, aj, aj, aj,! Lakše, lakše! (Pobegne).

POJAVA X

G-din i g-đa od Sotavila, Anželika, Žorž Danden i Klodina.

KLODINA:

Jače, gospođo, udrite kao što valja.

ANŽELIKA:

(Pretvarajući se kao da govori Klitandru). Ako imate još nešto da kažete, mogu vam i na to odgovoriti.

KLODINA:

Da zapamtite na kog ste napali.

ANŽELIKA:

(Praveći se začuđena). Ah, oče, vi ste tu?

G-DIN OD SOTAVILA:

Jesam, kćeri moja, i vidim da se po čestitosti i hrabrosti pokazuješ dostojnim potomkom kuće Sotavilovih. Hodi, priđi, da te zagrlim.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Zagrli mene, kćeri. Oh, plačem od radosti i poznajem svoju krv prema onom što si učinila.

G-DIN OD SOTAVILA:

Zete, kako mora da ste srećni i kako je ovaj slučaj za vas prepun miline? Imali ste opravdanog razloga da se bunite, ali su vaše sumnje sad razagnate ne može biti lepše.

G-ĐA OD SOTAVILA:

Odista, gospodine zete, vi treba da ste najzadovoljniji čovek na svetu.

Molijer - Zorz Danden

KLODINA:

Nego što? To se zove žena! Vi ste isuviše srećni što je vaša. Trebalo bi da ljubite stope tamo gde ona prolazi.

DANDEN:

(Za sebe). O, bestijo!

G-DIN OD SOTANVILA:

Šta vam je, zete? Zašto malo ne zahvalite svojoj ženi na ljubavi koju je pokazala prema vama?

ANŽELIKA:

Neka, neka, oče, nije potrebno, nije mi dužan nikakvo priznanje za ono što je video, i sve što sam učinila bilo je radi mene same.

G-DIN OD SOTANVILA:

Kuđ ćeš, kćeri?

ANŽELIKA:

Odlazim, oče, da ne moram da slušam njegove pohvale.

KLODINA:

(Dandenu). I pravo ima što se ljuti. Ta žena zaslužuje da bude obožavana. Vi ne postupate sa njom kako bi trebalo.

DANDEN:

(Za sebe). Zmijo!

POJAVA XI

G-din i gđa od Sotavila, Žorž Danden.

G-DIN OD SOTANVILA:

To je malo neraspoloženje zbog onog što se desilo maločas, i to će proći ako joj budete pokazali malo ljubavnosti. Zbogom, zete, sad smete da se više ne uznemiravate. Idite i pomirite se s njom. Gledajte da je ublažite moleći je da vam oprostí vašu plahovitost.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Treba da imate na umu da je to devojka odgajana u vrlini i da nije naviknuta da bude sumnjčena ni za kakvo nisko delo. Sad zbogom, neobično mi je drago što vidim da je vašoj domaćoj neslozi kraj i što ste zacemento ushićeno od radosti zbog njenog ponašanja. (Oboje odu).

POJAVA XII

DANDEN:

(Sam). Ne kažem više ni reči, jer mi ne bi ništa vredelo da govorim, i nikad niko nije video ovakav zao udes kao što je moj. Zaista, divim se svojoj nesreći i prepredenom lukavstvu sa kojim moja žena, ta zloća, udesi uvek da ima pravo i da baci krivicu na mene. Zar moram stalno ja da izvučem deblji kraj i da se sve okolnosti okrenu protiv mene? Zar nikad neću moći dokazati nevaljalstvo te moje bestidnice? Oh, Bože, podrži mi namere i, udeli mi milost da pokažem svetu da mi se obraz kalja.

TREĆIČIN

POJAVA I

Klitandar, Liben

KLITANDAR:

Noć je već odmakla, bojim se da nije suviše dockan. Ne vidim kuda da se okrenem. Libene!

LIBEN:

Gospodine.

KLITANDAR:

Je li ovuda put?

LIBEN:

Mislom da jeste. Trista mu! Baš je glupa ova noć što je tako mračna.

KLITANDAR:

Greši zacelo. Ali, ako nama smeta da vidimo, bar smeta i drugima da nas vide.

LIBEN:

Pravo kažete, i ne greši toliko. Voleo bih da čujem, gospodine, kad ste već učevan čovek, zašto noću nije vidno.

KLITANDAR:

To je krupno pitanje, a i teško. Ti si radoznao, Libene?

LIBEN:

Jeste. Da sam učio školu, mislio bih na stvari na koje niko nije mislio.

KLITANDAR:

To ti verujem. Po tebi se poznaje da si bistar i oštrouman.

LIBEN:

Cela istina. Eto, na primer, ja umem da prevodim s latinskog, iako nikad nisam učio latinski, i kad sam onomad video na jednoj kapiji napisano latinicom domus, odmah sam pogodio da to znači dom.

KLITANDAR:

Pa to je divno! Ti dakle umeš da čitaš, Libene?

LIBEN:

Jeste, umem da čitam štampana slova, ali nikako da naučim pisana.

KLITANDAR:

Evo nas do same kuće. (Udari dlanom o dlan). Ovo je znak ugovoren s Klodinom.

LIBEN:

E vere mi, ta devojka zlata vredi, za srce mi je prirasla.

KLITANDAR:

Zato sam te i poveo sa sobom, da s njom razgovaraš.

LIBEN:

E, gospodine, baš vam....

KLITANDAR:

Psssst! Čujem nešto.

POJAVA II

Molijer - Zorz Danden

Anželika, Klodina, Klitandar, Liben

ANŽELIKA:

Klodina!

KLODINA:

Šta?

ANŽELIKA:

Ostavi vrata odškrinuta.

KLODINA:

Evo, gotovo. (Igra u mraku. Glumci traže jedan drugog u pomračini).

KLITANDAR:

(Libenu). One su. St!

ANŽELIKA:

St!

LIBEN:

St!

KLODINA:

St!

KLITANDAR:

(Klodini misleći da je Anželika). Gospođo!

ANŽELIKA:

(Libenu misleći da je Klitandar). Šta?

LIBEN:

(Anželiki od koje misli da je Klodina). Klodina!

KLODINA:

(Klitandru od koga misli da je Liben). Šta?

KLITANDAR:

(Klodini od koje misli da je Anželika). Ah, gospođo, kako se radujem.

LIBEN:

(Naišavši na Anželiku misleći da govori Klodini). Klodina, mila moja Klodina!

KLODINA:

(Klitandru). Polako, gospodine.

ANŽELIKA:

(Libenu). Lakše Libene.

KLITANDAR:

To si ti, Klodina?

KLODINA:

Jesam.

LIBEN:

(Anželiki). Vi ste to, gospođo?

ANŽELIKA:

Jesam.

KLODINA:

(Klitandru). Vi ste nas pomešali.

LIBEN:

(Anželiki). Zaista, noću se baš ništa ne vidi.

Molijer - Zorz Danden

ANŽELIKA:

Jeste li vi ti, Klitandre?

KLITANDAR:

Jesam, gospođo.

ANŽELIKA:

Moj muž hrče valjano, i ja sam ugrabila tu priliku da se nađemo ovde.

KLITANDAR:

Potražimo kakvo mesto da sednemo.

KLODINA:

To vam je sasvim dobro. (Anželika, Klitandar i Klodina odu i sednu u dnu pozornice na travu pod jednim drvetom).

LIBEN:

(Tražeći Klodinu). Klodina, gde si?

POJAVA III

Danden, Liben.

DANDEN:

(Za sebe). Čuo sam ženu da silazi, pa sam se brzo obukao da siđem za njom. Kuda je to mogla otići? Da nije izašla iz kuće?

LIBEN:

(Dandenu od koga misli da je Klodina). Pa gde si, Klodina? Aha, tu si! E vere mi, tvom su gospodaru lepo podvalili i to mi dođe smešno kao i one batine od malopre, kako pričaju. Tvoja gospodarica kaže da on u ovaj čas hrče kao da drva struže, a i ne zna da se gospodin vikont i ona sastaju dok on spava. Voleo bih znati šta li to sad sanja. Sasvim smešno, zaista. A šta je njemu opet naspelo da bude ljubomorani na svoju ženu i da traži da ona ostane jedino za njega? To ti je jedna prostačina i gospodin vikont mu čini i suviše časti. Ti nešto čutiš, Klodina? De, da pođemo za njima, a ti mi daj svoju malu ručicu da je poljubim. Oh, kako je to slatko! Čini mi se da jedem šećerleme. (Ljubi ruku Dandenu a Danden mu je žestoko gurne u lice). Gospode! Ala taj gura! Ova ručica ne zna za šalu.

DANDEN:

Stoj, ko je?

LIBEN:

Niko.

DANDEN:

Pobegao, a meni ostavio vest o novom izdajstvu moje lole. Brzo, sad, treba bez oklevanja da pozovem njenog oca i majku, ne bi li mi ova prilika poslužila da se razvedem od nje. Hej! Kolene, Kolene!

POJAVA IV

Danden i Kolen; Anželika, Klitandar i Klodina sede u dnu pozornice.

KOLEN:

Molim, gospodine!

Molijer - Zorz Danden

DANDEN:

De, brzo ovamo dole .

KOLEN:

(Skaćući kroz prozor). Evo me! Brže se ne može.

DANDEN:

Jesi li tu?

KOLEN:

Tu sam gospodine. (Dok on ide na jednu stranu da govori s nji, Danden odlazi na drugu).m

DANDEN:

(Ide da nađe Kolena tamo gde mu je čuo glas, a Kolen od ena drugu stranu i zaspi). Polako, govori tiše. Slušaj me. Idi do mog tasta i punice i reci im da ih usrdno molim da odmah dođu. Čuješ li? Hej, Kolene, Kolene!

KOLEN:

(S druge strane, budeći se). Odmah, gospodine.

DANDEN:

Gde si, do vraga?

KOLEN:

Ovde sam. (Idu obojica jedan prema drugome i prolaze svaki na drugu stranu).

DANDEN:

Bestraga s tim klipanom. Sve beži od mene! (Dok se Danden vraća na onu stranu gde misli da je ostao Kolen, ovaj upola zaspao ide na drugu i zaspi). Kažem ti, idi iz ovih stopa mom tastu i punici, pa im reci da ih preklinjem da odmah dođu. Jesi li me dobo čuo? Odgovaraj. Kolene, Kolene!

KOLEN:

(Na drugoj strani budeći se). Sad, gospodine!

DANDEN:

Ova vucibatina dovešće me do besnila. Ovamo da si došao! (Sudaraju se). Ah, rđo, nogu mi odbi. Pa gde si ti to? Bliže ovamo da te dobro izdevetam. Rekao bih da bežiš od mene.

KOLEN:

Razume se.

DANDEN:

Hoćeš li doći jednom?

KOLEN:

A ja, bome.

DANDEN:

Hodi, kad ti kažem.

KOLEN:

Ne ja: hoćete da me tučete.

DANDEN:

Pa dobro, neću ti ništa.

KOLEN:

Zacelo.

DANDEN:

Molijer - Zorz Danden

Zacelo. Bliže. Tako. (Kolenu držeći ga za ruku). Srećan si koliko si dug što si mi potreban. Trči brzo da moliš od moje strane mog tasta i punicu da dođu što pre mogu, i kaži im da je to zbog jedne stvari od najveće važnosti. Ako se oni nešto ustežu što je ovako dockan, a ti svakako navali na njih i objasni im da mi je mnogo stalo do toga da dođu, ma kko se zatekli. Jesli mi se sad dobro razumeo?

KOLEN:

Jesam, gospodine.

DANDEN:

Idi brzo, a tako se i vrati. (Misleći da je sam). A ja ću natrag u kuću dok....Ali neko dolazi. Da ne bude to moja žena? Treba da prislušnem i iskoristim ovaj mrak. (Danden se pribije uz vrata svoje kuće).

POJAVA V

Klitandar, Anželika, Danden, Klodina, Liben.

ANŽELIKA:

(Klitandru). Zbogom. Vreme je da se ide kući.

KLITANDAR:

Šta, zar tako brzo?

ANŽELIKA:

Narazgovarali smo se.

KLITANDAR:

Ah, gospođo, mogu li se ja sa vama narazgovarati i za tako kratko vreme naći sve reči koje su mi potrebne? Morao bih upotrebiti čitave dane da vam objasnim šta sve osećam. Nisam još rekao ni najmanji delić onog što imam da vam kažem.

anželika :

Drugi put slušaćemo više.

KLITANDAR:

Ah, kako mi zabadate nož u srce kad govorite o odlasku, i na kakvim ćete me mukama sad ostaviti.

ANŽELIKA:

Naći ćemo načina da se vidimo opet.

klitandar;

Da, ali ja mislim na to kako, ostavljajući mene, vi odlazite svome mužu. Ta pomisao me ubija. Prava koja imaju muževi strašna su pomisao za zaljubljenog koji iskreno voli.

ANŽELIKA:

Možete li biti tako budalasti da vas to uznemirava? Mislite li vi da je neko sposoban da voli onakve muževe kakvih ima ponekad? Uzimamo ih, jer drukčije ne možemo, već zato što zavisimo od roditelja, koji gledaju samo na imanje. Ali mi vidimo koliko oni vrede, i ne pada nam napamet da im damo veću cenu nego što zaslužuju.

DANDEN:

(Za sebe). Eto kakve su opajdare naše žene!

Molijer - Zorz Danden

KLITANDAR:

Ah, zaista se mora priznati da je onaj koga su vam dali malo dostohan te ukazane časti, i da je strašno ženiui kao što ste vi vezati za takvog čoveka.

DANDEN:

(Za sebe). Jadni muževi, eto kako se provodite!

KLITANDAR:

Vi bez sumnje, zaslužujete sasvim drugu sudbinu. Nebo vas nije stvorilo da budete žena jednog seljaka.

DANDEN:

(Za sebe). Što ne da Bog da je tvoja, drugo bi tad govorio. Vratimo se sad. Dosta mi je bilo. (Danden uđe u kuću i zatvori vrata za sobom).

POJAVA VI

Anželika, Klitandar, Klodina, Liben.

KLODINA:

Gospođo, ako mislite da još ogovarate muža, požurite, dockan je.

KLITANDAR:

O, Klodina, kako si nemilosrdna.

ANŽELIKA:

(Klitandru). Ima pravo. Rastanimo se.

KLITANDAR:

Moram se pomiriti sa sudbinom, kad vi tako želite. Ali vas preklinjem da me bar malo žalite zvog gorkih časova koje ću proživeti.

ANŽELIKA:

Zbogom.

LIBEN:

Gde si, Klodina, da ti kažem laku noć?

KLODINA:

Lepo, lepo, primam izdaleka, a i tebi ravnim načinom.

POJAVA VII

Anželika, Klodina.

ANŽELIKA:

Sad tiho unutra.

KLODINA:

Vrata su se zaklopila.

ANŽELIKA:

Imam ja ključ.

KLODINA:

Onda otvorite polako.

ANŽELIKA:

Reza je iznutra i sad ne znam šta ćemo.

KLODINA:

Zovite momka koji tu spava.

Molijer - Zorz Danden

ANŽELIKA:

Kolene! Kolene! Kolene!

POJAVA VIII

Danden, Anželika, Klodina.

DANDEN:

(Promolivši glaviu kroz prozor). Kolene, Kolene? Aha, ulovio sam vas dakle, gospođo moja ženo! Hvatate šumangelos dok ja spavam. To mi je jako milo, kao i što vas vidim napolju u ovo krasno doba.

ANŽELIKA:

No, čega ima tako rđavog što neko iade noću na svež vazduh?

DANDEN:

Dabogme, dabogme! Zaista, našli ste u koje doba da izađete na svež vazduh. Biće pre na vrućinu, gospođo nevaljalice. Znamo mi sve šta ste vi spetljali sa stim sastankom i s onim fićfirićem. Čuli smo vaše ljubavne priče i divne slavopojke meni u čast i od vas i od njega. Ali me teši to što će vaš otac i mati sad biti uvereni u opravdanost mojih žalbi i u raspuštenost vašeg vladanja. Poslao sam po njih i evo ih ovde za koji trenutak.

ANŽELIKA:

(Za sebe). Ah, Bože!

KLODINA:

Oh, gospođo!

DANDEN:

Ovakvoj se šali zacelo niste nadali. Sad je došla moja pobeda i sad mogu da ponizim vašu gordost i uništim vaše smicalice. Do sad ste uvek izigravali moje optužbe, obmanjivali svoje roditelje i krili svoje raspušteno vladanje. Uzalud je bilo sve što sam a video i govorio, vaša prepredenost je uvek odnosila pobeđu i nad mojim razlogom i uvek ste uspevali da imate pravo. Ali ovog puta, slava Bogu, sve će biti rasvetljeno i vaša bestidnost biće potpuno dokazana.

ANŽELIKA:

O, molim vas, recite da mi se otvori.

DANDEN:

Ne, ne! Treba čekati na dolazak onih po koje sam poslao. Hoću da vas zateknu napolju u ovo doba noći. Dok njih nema, pokušajte da potražite u glavi, ako hoćete, kakvu novu obmanu, da biste se izvuki iz ove neprilike, da izmislite sredstvo i ulepšate svoje bekstvo iz kuće, da nađete kakvo zgodno lukavstvo da zavarate ljude i napravite se nevinim, kakav lepo nađen izgovor za noćno šetanje, da se, naprimer, neka prijateljica porađala pa ste išli da joj pomognete.

ANŽELIKA:

Ne. Moja namera nije da nešto drugačije predstavim pred vama. Ne mislim da se branim ni da vam što poreknem, pošto vi sve znate.

DANDEN:

To je zato što su vam svi putevi presečeni i što u svemu ovome ne biste umeli naći izgovor koji ja ne bih lako pobio.

Molijer - Zorz Danden

ANŽELIKA:

Da, priznajem da sam kriva i da imate razloga da se potužite. Ali vas molim za dobrotu da me ne izložite ljutnji mojih roditelja i da mi brzo otvorite.

DANDEN:

Ljubim ruke.

ANŽELIKA:

O, mili moj mužiću, preklinjem vas!

DANDEN:

Ah, moli moj mužiću? Sad sam vaš mili mužić, jer osećate da ste uhvaćeni. To mi je vrlo milo, a pre se nikad niste setili da mi tako slatko tepate.

ANŽELIKA:

Evo, obećavam, da vam nikad više neću dati povoda za nezadovoljstvo i da ću.....

DANDEN:

Sve to ne vredi. Neću da ispustim ovakvu priliku. Jednom treba ljudima da bude potpuno jasna vaša raspuštenost.

ANŽELIKA:

Budite dobri, pustite me da vam kažem. Saslušajte me za trenutak.

DANDEN:

Pa dobro, šta hoćete?

ANŽELIKA:

Istina je da sam pogrešila, to vam priznajem još jedanput, i da je vaša srdžba opravdana. Upotrebila sam priliku dok ste vi spavali, a taj je izlazak značio sastanak sa osobom o kojoj govorite. Ali su to, najzad, stvari koje morate oprostiti mom dobu. To su neobuzdanosti mlade žene koja još ništa nije videla i koja tek što je koraknula u svet. To je sloboda koju sebi dopuštano ne misleći ni na kakvo zlo, i koja u osnovi nema ničega....

DANDEN:

Da, vi tako kažete, a blažen bio ko u to veruje.

ANŽELIKA:

Ja neću time da opravdam svoju krivicu pred vama. Treba samo da zaboravite uvredu, koju vas iz ovog srca molim da mi oprostite, i da me u ovoj neprilici poštedite od bola koji mogu naneti nemili prekori mog oca i majke. Ako mi plemenito učinite milost za koju vas molim, tak prijateljski postupak, tadobrota koju budete pokazali prema meni, zadobiće me potpuno. Dirnuće duboko u moje srce i u njemu će se začeti za vas ono što sva vlast roditelja ni bračne veze nisu mogle da usade. Jednom rečju, one će biti uzrok što ću se odreći svih ljubavnih pustolovina i što ću samo vas voleti. Da, ja vam dajem reč da ćete odsad imati u meni najbolju ženu na svetu i da ću vam pokazati toliko ljubavi da morate biti zadovoljni.

DANDEN:

Ah, krokodil koji se ulaguje ljudima da ih posle proždere.

ANŽELIKA:

Učinite mi tu dobrotu.

DANDEN:

Nema razgovora. Ja sam neumoljiv.

Molijer - Zorz Danden

ANŽELIKA:

Pokažite se velikodušni.

DANDEN:

Ne.

ANŽELIKA:

Ja vas molim.

DANDEN:

Nikad.

ANŽELIKA:

Preklinjem vas iz sveg srca.

DANDEN:

Ne, ne, ne! Hoću da znaju kakvi ste i da budete postićeni pred svima.

ANŽELIKA:

E pa dobro, ako me naterate u očajanje, opominjem vas da je žena u takvom stanju sposobna za sve i da ću sad učiniti nešto za šta ćete se kajati.

DANDEN:

A šta ćete to učiniti, moliću?

ANŽELIKA:

Ja ću se odlučiti na krajnost i ovim nožem ubiću se na mestu.

DANDEN:

Gle, gle! Ništa lakše.

ANŽELIKA:

Ne tako lepo kao što vi sebi zamišljate. Na sve strane se zna za naše svađe i za nezadovoljstvo koje vi neprestano gajite prema meni. Kad me budu našli mrtvu, neće biti nikog koji će se dvoumiti da li ste me vi ubili, a moji roditelji nisu od onih ljudi koji će ostaviti tu smrat nekažnjenu i navući će na vas kaznu koju im dopušta sudska optužba i žestina njihove mržnje. Na taj način ja ću uspeti da vam se osvetim, a nisam prva koja je pribegla takvoj osveti i koja se nije ustezala da sebi zada smrt, kako bi dovela do propasti one koji su bili tako svirepi da vas nateraju na taj krajnji korak.

DANDEN:

Drugom vi to pričajte. Nema više da se ljudi sami ubijaju, ta je moda odavno prošla.

ANŽELIKA:

U to možete biti uvereni. Ako i dalje odtanete pri svom odbijanju, ako mi ne otvorite, kunem vam se da ću vam ovog časa pokazati dokle može da ide odlučnost žene dovedene do očajanja.

DANDEN:

Priče, priče! Hoćete samo da me plašite.

ANŽELIKA:

Dobro, kad to mora biti, evo šta će nas zadovoljiti oboje i pokazati da li se šalim. (Pretvarajući se da se ubija). Ah, svršeno! Neka bi Bog dao da moja smrt bude osvećena kako ja želim i da njen vinovnik iskusi pravednu kaznu za svoju svirepost prema meni.

DANDEN:

Aoh! Zar je takva zloća da je sebe ubila samo da mene otera na vešalo?

Molijer - Zorz Danden

Uzmimo parče sveće da vidimo.

POJAVA IX

Anželika, Klodina, zatim Danden.

ANŽELIKA:

St! Stanimo odmah svaka sa strane vrata. (Anželika i Klodina ulaze u kuću u trenutku kada Danden izlazi iz nje i zatvaraju vrata za sobom).

DANDEN:

(Noseći sveću sam). Može li pakost jedne žene dotle doći? (Okreće se i gleda svuda). Nema nikoga. O, tom sam se ja i nadao. Ta obešenica se sklonila kad je videla da protiv mene ne može ni molbama ni pretnjama. Utoliko bolje. Tako će njena stvar još gore stajati, a otac i mati, koji sad dolaze, još bolje će uvideti njeno nevaljalstvo. (Pošto je otišao do vrata da uđe u kuću). A gle, vrata su se zaklopila. Ehej! Ovamo neko! Brzo da mi se otvori!

POJAVA X

Anželika na prozoru sa Klodinom, Danden.

ANŽELIKA:

Gle, pa to si ti! Odakle dolaziš, stari obešenjače? Zar se u ovo doba vraća kući, kad već hoće da svane? Zar je to vladanje koje treba da ima pošten muž?

KLODINA:

Jel to lepo pijančiti celu noć? I ostaviti tako sirotu mladu ženu samu u kući?

DANDEN:

Šta? Zar ste vi?....

ANŽELIKA:

De, de, bitango! Sita sam ja tvog čuda i pokora i odmah ću se požaliti ocu i majci.

DANDEN:

Šta? Zar se vi još usuđujete?

POJAVA XI

G-din i g-đa od Sotavila u noćnim haljinama, Kolen, noseći fenjer, Anželika i Klodina na prozoru, Danden.

ANŽELIKA:

Priđite, molim vas, i dajte mi zadovoljenje za nečuvenu drskost muža kome su ljubomora i vino tako pomutili pamet da više ne zna ni šta govori ni šta tvori. Poslao je sam po vas da budete svedoci najneverovatnije ludosti za koju se dosad čulo. Evo ga, kao što vidite, gde se vraća pošto je pustio da ga čekaju celu noć, a ako samo pristanete da ga slušate, reći će vam da ima da se požali na mene za sve najgore na svetu, kako sam se izvukla od njega, dok je spavao, da se skitam, i sto drugih priča te vrste koje je odnekud izmislio.

DANDEN:

Da, zle opajdare!

Molijer - Zorz Danden

KLODINA:

Jeste, hteo je silom da nas ubedi da je on bio unutra, a da smo mi bile napolju. Tu mu ludost ne možete izbiti iz glave.

G-DIN OD SOTANVILA:

Kako? Šta to znači?

G-ĐA OD SOTANVILA:

To je strahovita bestidnost, poslati po nas.

DANDEN:

Ja nikad....

ANŽELIKA:

Ne, oče, ne mogu više da izdržim sa ovakvim mužem. Moje strpljenje je doterano do kraja. Maločas mi je rekao stotinu uvreda.

G-DIN OD SOTANVILA:

(Dandenu). Do besa! Vi ste jedan neotesan prostak.

KLODINA:

Čoveka mora da grize savest kad vidi da se tako postupa sa jednom sirotom mladom ženom. To je da se do neba čuje.

DANDEN:

Zar neko može?....

G-DIN OD SOTANVILA:

Odlazite, treba da umrete od stida!

DANDEN:

Pustite me da kažem dve reči.

ANŽELIKA:

Treba samo da ga čujete. Nalagaće vam vazdan koješta.

DANDEN:

Ja sam očajan!

KLODINA:

Toliko je pio da ne verujem da se može izdržati pored njega. Oseća se na vino čak ovde gore.

DANDEN:

Gospodine taste, ja vas preklinjem...

G-DIN OD SOTANVILA:

Odmaknite se: zaudarate na vino čim zinete!

DANDEN:

Gospođo, ja vas molim...

G-ĐA OD SOTANVILA:

Fuj, ne prilazite blizu! Dah vam je kužan.

DANDEN:

(G-dinu od Sotavila). Dopustite da vam....

G-DIN OD SOTANVILA:

Dalje od mene, kažem vam! Ne možete se podneti.

DANDEN:

(G-đi od Sotavila). Budite dobri da.....

G-ĐA OD SOTANVILA:

Uh, smučilo mi se od vas ! Govorite izdalje, ako hoćete.

Molijer - Zorz Danden

DANDEN:

Pa dobro, govorim izdalje. Kunem vam se da nisam makao iz kuće i da je ona izlazila.

ANŽELIKA:

Šta sam vam rekla?

KLODINA:

Vrlo verovatno, kao što vidite sami.

G-DIN OD SOTANVILA:

Ostavite se! Vi terate šegu sa ljudima.

DANDEN:

Nebo mi je svedok da sam bio u kući i da.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Ćutite! Takva se ludorija ne može podneti.

DANDEN:

Neka me grom ovog časa pogodi ako.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Ne probijajte nam više glavu nego gledajte kako da zamolite za oproštaj svoju ženu.

DANDEN:

Ja da molim za oproštaj?

G-DIN OD SOTANVILA:

Da, za oproštaj i to bez oklevanja.

DANDEN:

Šta zar ja?.....

G-DIN OD SOTANVILA:

Do besa! Ako mi odgovorite, naučiću vas šta znači kad se češete o nas.

DANDEN:

Ah, Žorže Dandene!

G-DIN OD SOTANVILA:

Hodite, kćeri, dođite da vas muž zamoli za oproštaj.

ANŽELIKA:

Zar ja? Ja da mu oprostim sve što mi je rekao? Ne, ne, oče, nemogućno mi je da se na to odlučim, ja vas molim da me rastavite od muža s kojim ne bih mogla više živeti.

KLODINA:

Ko bi to izdržao.

G-DIN OD SOTANVILA:

Kćeri, rastave te vrste ne svršavaju se bez velike sablazni, a vi treba da se pokažete pametniji od njega i da se pretrpите još ovog puta.

ANŽELIKA:

Kako da se pretrpim posle takvih nedostojnosti? Ne, oče, ne tako što ja ne mogu pristati.

G-DIN OD SOTANVILA:

To je potrebno, kćeri, i ja vam to zapovedam.

ANŽELIKA:

Na te reči ja motram ućutati, jer vi nad mnom imate neograničenu vlast.

Molijer - Zorz Danden

KLODINA:

Milò stvorenje!

ANŽELIKA:

Teško je kad se moraju zaboraviti takve uvrede, ali ma koliko me to stalo, dužnost mi je da vam se pokorim.

KLODINA:

Siroto jagnjence!

G-DIN OD SOTANVILA:

(Anželiki). Stupite bliže.

ANŽELIKA:

Sve što me terate da činim nesluži ničemu. Videćete da će sutra sve početi iznova.

G-DIN OD SOTANVILA:

(Anželiki). To će biti naša briga (Dandenu). Brzo, kleknite.

DANDEN:

Da kleknem?

G-DIN OD SOTANVILA:

Jeste, da kleknete i to odmah.

DANDEN:

(Klekne držeći sveću u ruci). (Za sebe). Oh, Bože! (G-dinu od Sotavila). Šta treba da kažem?

G-DIN OD SOTANVILA:

"Gospođo, molim vas da mi oprostite".

DANDEN:

Gospođo, molim vas da mi oprostite.

G-DIN OD SOTANVILA:

"Ludost koju sam učinio".

DANDEN:

Ludost koju sam učinio. (Za sebe). Kad sam vas uzeo za ženu.

G-DIN OD SOTANVILA:

"I obećavam vam da ću se ubuduće bolje vladati".

DANDEN:

I obećavam vam da ću se ubuduće bolje vladati.

G-DIN OD SOTANVILA:

Pazite i znajte da je ovo poslednja vaša neprijatnost koju smo vam dopustili.

G-ĐA OD SOTANVILA:

Božijeg mi dana! Ako još jednom pogrešite, naučićemo vas kakvo poštovanje dugujete svojoj ženi i porodici iz koje ona potiče.

G-DIN OD SOTANVILA:

Evo skoro već sviće. Zbogom sad. (Dandenu). Vratite se kući i trudte se da se pametno ponašate. (G-đi od Sotavila). A mi, dušice, pođimo u postelju.

POJAVA XII

Žorž Danden sam.

DANDEN:

Molijer - Zorz Danden

Sad se predajem i ne vidim više spasa. Kad se neko, kao ja, oženi zlom ženom, najpamatnije što mu ostaje da uradi to je da glavačke skoči u vodu.